

онального використання учасниками процесу наданих законом процесуальних прав, без зловживання ними та з дотриманням основних засад процесуального права. цивільний процес [2, с.10].

Зокрема, цей принцип слід розширити шляхом внесення змін до процесуального законодавства, щоб в суді апеляційної інстанції більшість справ розглядалась у письмовому провадженні [5].

Отож, з початком повномасштабного вторгнення військ РФ на нашу територію вся система суспільного буття України зазнала вимушених змін. Такі зміни не оминули й цивільний процес. Відтак, перед цивільним судочинством постало багато викликів та особливостей здійснення такого правосуддя.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний процес в умовах воєнного стану у фокусі уваги юристів, які працюють у сфері БПД. 2022. URL: <https://sud.ua/ru/news/sudebnaya-praktika/241746-tsivilniy-protses-v-umovakh-voennogo-stanu-u-fokusi-uvagi-yuristiv-yaki-pratsuyut-u-sferi-bpd>

2. Штефан О. Поняття і значення принципів цивільного процесуального права в умовах воєнного стану. Теорія і практика інтелектуальної власності. № 3. 2022. С.5-14.

3. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

4. Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.08.2021 року за № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>

5. Постанова Верховного суду від 03.05.2022 року, справа № 205/5252/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104282885>

Питуляк Валерій Миколайович,

*к.ю.н., доцент кафедри цивільного процесу Національного університету
«Одеська юридична академія»*

ПРИМУСОВЕ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ У ВОЄННИЙ ЧАС

За своєю суттю воєнний стан є особливим правовим режимом, який вводиться на території України або в окремих її місцевостях з метою запобігання зовнішній агресії національній безпеці і територіальній цілісності держави. Його введення торкнулося змін і обмежень

в деяких галузях права, зокрема кримінальному, кримінально процесуальному, податковому, земельному, трудовому законодавствах. Окрім зазначених інститутів особливої уваги хочеться приділити саме примусовому виконанню рішень, що також зазнало нововведень шляхом внесення змін до відповідних нормативно-правових актів.

Відтак, аборується відкриття виконавчих проваджень та вжиття заходів примусового виконання рішень на території адміністративно-територіальних одиниць, які тимчасово окуповані внаслідок військової агресії Російської Федерації, у період такої окупації.

Однак, за рішеннями про стягнення аліментів підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи – підприємці, які здійснюють відрахування з заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника, перераховують стягнуті кошти на визначений у заяві або зверненні стягувача рахунок, а у разі відсутності реквізитів рахунка стягувача – на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби, приватного виконавця» [1].

Варто зазначити, що цей закон має на меті забезпечити захист саме національних інтересів, життєдіяльність населення, а також розрахунки з населенням та бюджетом. При цьому зміни вносяться лише в період воєнного стану, оскільки після його скасування вони будуть анульовані.

Також визначено, що *фізичні особи* можуть здійснювати видаткові операції з рахунків, на кошти яких накладено арешт органами державної виконавчої служби, приватними виконавцями, без урахування такого арешту за умови, якщо сума стягнення за виконавчим документом не перевищує 100 тисяч гривень. *Припиняється звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інший дохід боржника (крім рішень про стягнення аліментів та рішень, боржниками за якими є громадяни Російської Федерації). Юридичні особи – боржники* можуть здійснювати видаткові операції з рахунків, на кошти яких накладено арешт органами державної виконавчої служби, приватними виконавцями, виключно для виплати заробітної плати в розмірі не більше п'яти мінімальних розмірів заробітної плати в місяць на одного працівника такої юридичної особи, а також сплати податків, зборів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Також важливо зупинитися на окремих особливостях щодо виконання судових рішень в період воєнного стану.

До набрання чинності законом щодо врегулювання відносин за участю осіб, пов'язаних з державою-агресором, зупиняється вчинення виконавчих дій, забороняється заміна стягувачів у виконавчих діях, стягувачами за якими є Російська Федерація або особи, пов'язані з державою-агресором (перелік таких осіб, їх ознаки та виключення наведені в законі) [1].

Але варто зазначити, що законодавець наголошує про те, що дана норма не розповсюджується до громадян Російської Федерації, які проживають на території України на законних підставах. Тому застосування такого обмеження буде ускладнене або взагалі неможливе, оскільки стягувачем повинна бути особа, яка взагалі не пов'язана з державою-агресором. Тому дане питання залишається повністю не врегульованим.

Наступною проблемою виконання рішень є саме стягнення аліментів у воєнний час. Але цей обов'язок має місце бути і в такий складний період.

Закон врегулює, що у випадку виконання рішень про стягнення аліментів, підприємства, установи, організації, фізичні особи, фізичні особи – підприємці, які здійснюють відрахування з заробітної плати, пенсії, стипендії та інших доходів боржника, перераховують стягнуті кошти на визначений у заяві або зверненні стягувача рахунок, а у разі відсутності реквізитів рахунка стягувача – на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби, приватного виконавця. Варто зазначити, що до внесення вищевказаних змін, відрахування сплачувались на відповідний рахунок органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця.

В рамках виконавчого провадження виконавці не здійснюють нарахування пені, натомість стягувач має право звернутися до суду із заявою про стягнення пені.

Отже в умовах правового режиму воєнного стану сфера виконавчого провадження зазнала суттєвих тимчасових змін, які слід застосовувати, виходячи з розуміння необхідності якнайшвидшого відвернення та припинення збройної агресії Російської Федерації проти України [3]. Разом з цим, навіть в умовах воєнного стану судові рішення мають виконуватись. Але варто зазначити, що прийняті нормативно-правові акти, які регулюють виконання судових рішень потребують більш чіткої регламентації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про внесення зміни до розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження» від 15 березня 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2129-20#Text>
2. https://jurliga.ligazakon.net/analytics/210889_osoblivost-vikonavchogo-provadhennya-pd-chas-vonnogo-stanu

Стоянова Тетяна Анатоліївна,

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУДОЧИНСТВА ШВЕЙЦАРІЇ ТА УКРАЇНИ

Швейцарія та Україна це дві різноманітні країни, які знаходяться у центрі Європи. Але географічне розташування це не все, що їх об'єднує. Швейцарія вже доволі розвинута та прогресивна країна. Україна не відстає, та починає вже потроху реформувати різноманітні гілки влади задля вдосконалення та щоб списатись у європейські стандарти та претендувати на місце передової країни. Одна з великих нещодавніх реформ в Україні – це реформа системи судоустрою, яка спростила дещо ієрархію судів та визначила компетенцію нових. У цій роботі ми проведемо порівняльну характеристику нової системи правосуддя в Україні та вже затвердженої у Швейцарії.

Швейцарія є досить цікавим прикладом, де попри складність судової системи вдалося вирішити складність певних проблем правосуддя. Це в першу чергу обумовлено тим, що Швейцарія є конфедеративною парламентською республікою. Вона поділяється на так звані кантони, тобто найбільші державно-територіальні одиниці. Всього існує 20 кантонів та 6 напівкантонів.

Існуюча конституція Швейцарії напряму не визначила розподіл влади, але умовно закріпила структуру центральних органів держави, яка чітко поділяється на законодавчу, виконавчу та судову. До речі, така ж система розподілу існує і в Україні. Додаючи до цього, нова діюча конституція закріпила основоположні принципи правосуддя, які характерні для країн з розвинутою демократією. Ці принципи визначали судову організацію та діяльність.